

4. Основни характеристики и видове дейности е психологическата психология.

Категорията дейност е предмет на анализ на историята, литературата, изкуството, педагогиката и други. Свое място в категорията дейност има и психологията. Анализът показва че психичното отражение се осъществява като особен вид активност на индивида към заобикалящата го действителност. Всеки поведенчески акт е също най-активно взаимодействие на индивида с заобикалящата го действителност. Затова психологичното отражение посредством мозъка. Всъщност се осъществява като процес на активно взаимодействие на индивида с предметите, с явленията, с нещата.

Следователно когато индивида отразява обективната реалност той реално действа в нея. За това дейността се дефинира като специфични процеси на жизнено отношение активно отношение на обекта към заобикалящата го среда природна и обществена действителност. Така разбираана дейността се отличава с няколко основни характеристики:

- предметност- означава, че действителността е винаги насочена към нещо и тъкмо това към което е насочена е нейния предмет. За това няма дейност без предмет, независимо от това каква е дейността- дали е материална или идеална. И когато човекът манипулира с предметите или явленията дейността му е предметна така както когато манипулира с знания, с думи, с понятия, с категории и т.н.

- мотивът- с тази характеристика се показва защо дейността е насочена към един, а не към друг предмет. В този смисъл мотивът на дейността е вътрешен сила, която насочва субекта към един или друг предмет.

- субектност- с нея се означава факта, че дейността се извършва от някого и това е нейния субект (носител). И за това както няма дейност без предмет и мотив, така няма и дейност без субект. При определени условия когато дейността се определи и овещества, само тогава губи своя субект.

- ориентация- всяка дейност независимо от нейното съдържание, насоченост и т.н.

винаги носи ориентация на субекта. В условията и в начините, в която се осъществява, в резултата който се очаква от нея и т.н.

- дискретност- при определени условия дейността придобива вътрешно дискретен характер. Такава е психологичната дейност. Тя е вътрешна форма на дейността, която при определени условия намира външен израз.

Като психологична категория дейността има своите разновидности

- биологична и обществена- биологичната дейност е първична, тя е основана на живота, тя е просто живота, живот има докато има биологична дейност и тя е присъща на всички живи същества. Развитието на живите видове исторически и индивидуално върви по линията на усложняването и разширяването на биологичната дейност. На определен етап от историческото развитие на видовете само за човека от биологичната дейност е произлязла присъщата му обществена дейност. Възникването на обществената дейност не означава прекратяване на биологичната дейност. Възникването на обществената дейност поставя началото на историческото развитие на човека. Обществената дейност присъща само на човека, има 2 форми:

Външна (материална, практическа) форма. Вътрешна (умствена, идейна) форма.

Външната форма на дейността е цялата съвкупност от продукти, от оръдия и предмети, които човекът създава в своята практическа дейност. За това продуктите на дейността са в материална или екзотерична форма на човешката дейност.

Външната форма на дейността има изходно значение- тя е основата на човешкия живот. При точно определени условия външната форма на дейността за човека постепенно се преобразува за него, в него и се превръща във вътрешна, в идеална, в умствена дейност.

Психичното развитие на човека е всъщност процес на превръщане на външната-материална или практическа дейност на индивида във вътрешна, интелектуална

дейност. Този преход в психологията се нарича интериоризация на дейност. Следователно психологичното развитие на човека както психически така и индивидуално е процес на интериоризация на дейността. При определени обстоятелства вътрешната (интелектуална) дейност се превръща отново във външна (материална) дейност. В психологията този процес се нарича екстериоризация- т.е. извеждане във външен план вътрешно психичните познавателни структури.

Предмет на общата дейност- (многообразие)това към което е насочена дейността всъщност показва и каква е тя. В най- общ план по признака на предмета са отделени 3 вида дейност.

- игра- претворяване на обективната реалност със средства допустими за малки деца.
- учение- вид дейност за овладяване на обществено- историческия опит от подрастващите поколения
- труд- обществено- историческа дейност на човечеството за създаване на материални и духовни ценности
- Продукт на обществената дейност- по този признак психологията отделя 2 основни вида:
  - възпроизвеждаща дейност
  - продуктивна дейност

Възпроизвеждащата дейност представлява процес на актуализиране на актуализиране на вече създадени материални и духовни ценности на човечеството. Практическото значение на такива продукти на дейността ги прави непрекъснато възпроизводими и това се отнася еднакво както за материалните така и за духовните ценности.

Възпроизвеждащата дейност заема огромната част от обществената активност на човека- в промишлеността, в духовната сфера, в изкуството и т.н.

Творческата дейност представлява процес на създаване на несъществуващи продукти на науката, на промишлеността, на духовната сфера, на техниката, на изкуството и т.н. Тази разновидност на дейността има сравнително малък дял от човешката дейност, но с огромен заряд чрез творческата дейност на човека създава бъдещата култура-материална и духовна. С продуктите на творческата дейност човекът проектира бъдещото развитие на поколенията в не малко случаи продуктите на творческата дейност срещат съпротива.